

Dosarul nr. 1ra-50/2023
1-18192386-01-1ra-12012023

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

02 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Talpă Boris,
Judecători – Țurcan Anatolie, Mânăscuță Igor, Daguța Sergiu, Eremciuc
Ghenadie,

a judecat, fără citarea părților, recursul declarat de avocatul Iorga Emil, în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2022, în cauza penală în privința inculpatului

Dobrojan Ion xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.10.2018 - 21.06.2022;
Instanța de apel: 19.08.2022 - 09.11.2022;
Instanța de recurs: 12.01.2023 - 02.04.2024.

Asupra recursului menționat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 21 iunie 2022, *procesul penal privind învinuirea lui Dobrojan Ion, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. b) din Codul penal se încetează în legătură cu intervenirea amnistiei.*

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Sîrbu Nicolae, însă în privința lui hotărârile judecătorești nu se contestă.

A fost soluționată acțiunea civilă și soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, inculpatul Sîrbu Nicolae, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu inculpatul Dobrojan Ion, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și dispunerea de acestea prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor lor, prevăzând urmările prejudiciabile ale acestora și admitând în mod conștient survenirea lor, la 13 noiembrie 2017, aproximativ la ora

15.00, în mun. Chișinău, l-au indus în eroare pe Demcenco Vladislav, prezentându-i acestuia drept adevărat faptul angajării sale ulterioare în câmpul muncii în statul Suedia, după care, în mod dolosiv și viclean, au primit de la partea vătămată Demcenco Vladislav mijloace bănești în sumă de 300 euro, care, conform cursului oficial al BNM constituia cuantumul de 6 147 lei, iar ulterior nu și-au onorat obligațiile asumate cu bună-știință și nici nu au urmărit onorarea lor, astfel, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în valoare totală de 6 147 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.190 alin.(2) lit. b) Cod penal - escrocheria, adică ”*dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile, săvârșită de două sau mai multe persoane*”.

Totodată, potrivit art.107 Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În conformitate cu art.2 alin.(1) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, procesul penal se încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 prevede drept pedeapsă principală maximă cu închisoare pe un termen de 7 ani, iar potrivit art.2 alin.(4), în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, *poate* hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6 din aceeași lege.

Dobrojan Ion a fost acuzat și recunoscut vinovat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) Cod penal, care prevede pedeapsă de până la 6 ani închisoare și a fost comisă până la adoptarea legii privind amnistia.

La fel, instanța a luat în considerare că inculpatul nu are alte antecedente penale, se află la evidenta medicului psihiatru, iar aplicarea unei sancțiuni cu închisoare nu va asigura scopul legii penale, dar mai mult, poate agrava situația și starea inculpatului, inclusiv faptul că inițiativa în comiterea infracțiunii a promovat-o Sîrbu Nicolae și a *dispus încetarea procesului penal*, în temeiul amnistiei.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței în partea aplicării Legii privind amnistia din 24.12.2021 în privința lui Dobrojan Ion, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acestuia să-i fie stabilită pedeapsă în baza art.190 alin.(2) lit. b) Cod penal de 3 ani închisoare, cu privarea de a ocupa anumite funcții în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța de fond urma să ia în considerație toate circumstanțele cauzei, inclusiv faptul că inculpatul, fiind adus în fata instanței, nu a depus cerere prin care să solicite aplicarea amnistiei;

- inculpatul, cunoscând despre ședințele de judecată stabilite, asumându-și în scris obligațiunea de a se prezenta, s-a eschivat de la examinarea cauza și nu a

depus o cerere de încetare a procesului penal, cu absolvirea de răspundere penală în legătură cu intervenirea actului de amnistie, prima instanță urma să ia în considerație comportamentul lui în timpul și după consumarea infracțiunii săvârșite, pericolul social și gravitatea pe care le reprezintă infracțiunea comisă;

- la adoptarea sentinței de condamnare urmau a fi aplicate prevederile art.389 Cod de procedură penală și nu prevederile art.391 Cod de procedură penală, inculpatul urmând a fi declarat vinovat de comiterea infracțiunii incriminate și absolvit de răspundere penală în legătură cu intervenirea actului de amnistie, soluția de încetare a procesului penal fiind incorectă;

- reieșind din scopul pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, stabilirea unei pedepse prea blânde, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor de către inculpat și alte persoane a altor infracțiuni din categoria dată;

- contrar art.8 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire la amnistie, prima instanță nu a privat inculpatul de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani;

- este inoportună încetarea procesului penal în privința inculpatului, cu aplicarea prevederilor art.2 alin.(1)-(4) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, or ultimul a fost la absolvit și de pedeapsa complementară contrar prevederilor art.8 al aceleiași legi.

3.1. Avocatul Iorga Emil a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Dobrojan Ion să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată a făcut constatări eronate, iar soluția adoptată este greșită, urmând a fi dispusă achitarea inculpatului deoarece faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prin prisma probatoriului deficient administrat de către acuzare și admis ca pertinent și concludent de către instanța de judecată;

- din analiza sumară a probelor examinate a fost stabilit că lipsește elementul intențional la săvârșirea infracțiunii incriminate, lipsește scopul inerent și necesar pentru dovedirea faptei de escrocherie, nefiind dovedită latura obiectivă exprimată în acțiunile concrete ale inculpatului;

- instanța de fond a dat o apreciere greșită probelor administrate, preluând poziția acuzării, contrar prevederilor art.8 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit căruia, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea inculpatului;

- vinovăția inculpatului nu a fost dovedită, iar examinarea cauzei a avut loc fără participarea acestuia, fiind încălcate normele procedurale referitoare la participarea nemijlocită a inculpatului la judecarea cauzei sale;

- deși a fost dispusă aducerea silită a inculpatului, examinarea cauzei s-a petrecut în lipsa acestuia, iar prima instanță a ignorat opinia apărării privind imposibilitatea examinării cauzei în lipsa inculpatului, absența acestuia de la ședințele de judecată fiind din cauză că domiciliază în altă localitate, nu dispunea de surse financiare pentru a achita serviciile de transport, este bolnav și se află la evidență la medicul psihiatru, deseori având probleme de sănătate care îl

împiedicau să se prezinte la judecată, iar mai multe ședințe de judecată au fost amânate din motiv că acuzarea era în imposibilitate să asigure prezenta martorilor;

- instanța de fond a apreciat greșit declarațiile părții vătămate Demcenco Vladislav și ale martorului Toma Cristina, care, în coroborare cu declarațiile inculpaților, indică clar asupra faptului că vinovat de săvârșirea faptei incriminate este doar Sîrbu Nicolae, Dobrojan Ion fiind nevinovat, or, a fost indus în eroare de către Sîrbu Nicolae care a recunoscut vina și a indicat că Dobrojan Ion nu a cunoscut despre intențiile lui criminale;

- concluziile privind vinovăția lui Dobrojan Ion sunt total eronate, iar+ dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condițiile Codului de procedură penală, se tratează în favoarea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2022, apelul avocatului a fost *respins*, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința **în partea încetării procesului penal** și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre conform modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Dobrojan Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă cu închisoare în penitenciar de tip semiînchis pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pentru *un termen* de probațiune de 2 ani.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a invocat prevederile art.414 alin.(1)-(2) Cod de procedură penală și a menționat că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, *provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept*, în privința persoanelor care l-au declarat.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată, împrejurări constatate din probele administrate, apreciate cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Cu toate că inculpatul Dobrojan Ion nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, instanța de apel a considerat că vinovăția acestuia a fost dovedită integral prin declarațiile date în instanța de fond ale inculpatului Sîrbu Nicolae, părții vătămate Demcenco Vladislav și martorului Toma Cristina; procesul-verbal de prezentare spre recunoaștere după fotografie din 20.03.2018; procesul-verbal de ridicare din 20.03.2018; procesul-verbal de examinare a obiectelor din 21.03.2018; recipisa în original din 13.11.2017, întocmită pe o foaie de carnet, prin care Dobrojan Ion confirmă că a primit mijloace bănești de la Demcenco Vladislav în sumă de 300 euro, pentru perfectarea actelor și transportul în Suedia.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că, inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) lit. b) Codul penal - escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două sau mai multe persoane*.

Declarațiile inculpatului privind nevinovăția sa în comiterea faptei incriminate au fost combătute prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, în coroborare între ele, care demonstrează incontestabil vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii, nerecunoașterea vinei fiind apreciată ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art.66 Codul de procedură penală și art.6 CEDO, poziția potrivit căreia nu recunoaște vina fiind declarativă și formală, exprimată cu scopul de a evita răspunderea penală.

Referitor la afirmațiile apărării că prima instanță a adoptat soluția incorectă de condamnare a inculpatului și că acesta urma a fi achitat, instanța de apel a considerat că instanța de fond și-a argumentat riguros soluția la acest capitol și a motivat hotărârea prin care s-a confirmat vinovăția inculpatului, nefiind stabilite careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței, afirmațiile avocatului reprezentând opinia subiectivă a apărării, fără o motivare plauzibilă.

Alegațiile apelantului precum că vinovăția inculpatului nu a fost stabilită și acesta nu a recunoscut vinovăția nu constituie un temei de achitare, iar argumentele privind lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate și probelor care ar demonstra vinovăția sunt neîntemeiate, fiind apreciate ca o versiune de apărare, care se combate prin materialele dosarului.

Or, dezacordul apărării cu sentința instanței de fond este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de judecată a apreciat probele și circumstanțele cauzei, însă, instanța de fond nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de apelant, fiind stabilit că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că a avut loc fapta de săvârșirea căreia a fost învinuit inculpatul, că această faptă a fost săvârșită de inculpat, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, fiind constatată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii, solicitarea formulată în apel fiind inadmisibilă.

În același timp, este neîntemeiată concluzia instanței de fond în partea privind încetarea procesului penal în privința lui Dobrojan Ion în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or, potrivit materialelor cauzei, inculpatul, fiind anunțat în căutare, nu a depus cerere prin care să-și exprime acordul privind aplicarea prevederilor legii menționate.

Prevederile art.2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a, de la proclamarea independenței Republicii Moldova, determină o condiție expresă privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, și anume, temeiul de sesizare a instanței care constă *în acordul în scris al persoanei* privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, condiție expres prevăzută și care nu a fost întrunită în speță.

Astfel, cauza penală a fost examinată în instanța de judecată în lipsa inculpatului, acesta fiind anunțat în căutare prin încheierea instanței de judecată. Respectiv, inculpatul nu și-a înaintat acordul în scris privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, acord care urma a fi materializat printr-o cerere scrisă olograf și semnată personal.

Or, aceste circumstanțe nu echivalează cu refuzul persoanei privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, în condițiile prevederilor art.2 alin.(4) al Legii nr.243 din data de 24 decembrie 2021, iar inculpatul cade sub

incidența restricțiilor formulate în art.2 din Lege și în privința lui nu poate fi aplicat actul de amnistie.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal, că, inculpatul a comis o infracțiune *gravă*, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1 350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, că s-a eschivat de la examinarea cauzei în instanța de judecată, anterior nu a fost judecat, se află la evidența medicului psihiatru, ca circumstanță atenuantă fiind reținută săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite, concluzionând că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă cu stabilirea pedepsei cu închisoarea, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Instanța de apel a considerat că, situație inculpatului permite a concluziona că, acesta nu prezintă pericol pentru societate și izolarea lui de societate nu este o măsură necesară și echitabilă în coraport cu personalitatea acestuia și fapta comisă, ținând cont și de faptul că o pedeapsă prea aspră generează sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, or, pronunțarea unei hotărâri de condamnare constituie un avertisment sever pentru inculpat, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei - perioadă determinată de timp în care va fi supravegheat comportamentul inculpatului constituie o măsură adecvată care va duce la corectarea inculpatului.

Astfel, dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei este o măsură legală și temeinică, aplicată în corespundere deplină cu condițiile stabilite la art.90 Cod penal, care oferă un sistem de garanții sub aspectul eficienței și poartă o severitate accentuată de natură să exprime un tratament adecvat inculpatului și să garanteze resocializarea sa viitoare pozitivă, scopul pedepsei fiind atins și fără condamnarea la o pedeapsă privativă de libertate.

5. Avocatul Iorga Emil, în numele inculpatului, invocând temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 11), 13) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel și solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie liberat de pedeapsă în temeiul actului de amnistie.

În motivarea recursului menționează că:

- deși a fost solicitată achitarea inculpatului, instanța de apel i-a agravat situația prin aplicarea pedepsei cu închisoare, inclusiv ignorând intervenirea legii privind aplicarea amnistiei;

- conform art.2 alin.(1) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, procesul penal se încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care Codul penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002 prevede drept pedeapsă principală maximă cu închisoare pe un termen de 7 ani;

- condițiile stipulate la art.2 alin.(3), (4) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 se aplică indiferent de acordul inculpatului sau părții vătămate, urmând a fi pronunțată o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat, menționând că la această etapă, apărarea este în drept să solicite aplicarea amnistiei, în procedura

prevăzută de art.469 alin.(1) pct. 15) Cod de procedură penală, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Curtea Supremă de Justiție concluzionează că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art.3 alin.(1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Potrivit art. XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl admite, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de drept asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (Hotărârea Plenumului CSJ din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel).

Conform prevederilor art.413 alin.(1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului, se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

În conformitate cu prevederile art.415 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, judecând cauza în ordine de apel, instanța de apel admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit practicii judiciare constante, la întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Instanța de recurs constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Conform art.427 alin.(1) pct. 6), 11) Cod de procedură penală, hotărârile

instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și când aplicarea pedepsei a fost anulată de un act de amnistie.

Analizând materialele cauzei penale, prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, completul de judecată constată că, prin sentință, *procesul penal privind învinuirea lui Dobrojan Ion, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. b) din Codul penal a fost încetat în legătură cu intervenirea amnistiei.*

Instanța de apel a casat parțial sentința, *în partea încetării procesului penal, pronunțând o hotărâre nouă în această parte, prin care Dobrojan Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru un termen de probațiune de 2 ani, conform art.90 Cod penal.*

Deși, în apelul declarat în numele inculpatului Dobrojan Ion, avocatul Iorga Emil a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare, în recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel nu contestă vinovăția și calificarea acțiunilor inculpatului, ci doar critică decizia nominalizată sub aspectul neaplicării amnistiei. Or, potrivit art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situație apelantului.

Verificând materialele cauzei, instanța de recurs nu constată necesitatea aplicării efectului devolutiv al legii și casarea din oficiu a soluției de condamnare, dar și în ce privește calificarea acțiunilor lui Dobrojan Ion.

Totuși, completul de judecată constată că, decizia instanței de apel *în parte* contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, din considerentele ce urmează.

Potrivit art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Conform art.2 alin.(1), (3), (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei.

Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Instanța de recurs menționează că, față de subiecții răspunderii penale, amnistia are un caracter obligatoriu, care se reflectă în sens dublu: în raport cu organele de stat care exercită constrângerea în cadrul răspunderii penale (organele

urmăririi penale, instanțele de judecată etc.) și în raport cu persoana care a săvârșit infracțiunea și cade sub incidența actului de amnistie.

Totodată, amnistia urmează a fi aplicată indiferent de acordul inculpatului, de altfel, este esențial ca să fie întrunite condițiile de aplicare a amnistiei în fiecare caz concret. Condițiile de aplicare a amnistiei sunt stabilite în art.107 alin.(3) Cod penal (condiții generale) și condițiile stabilite prin fiecare lege referitoare la amnistie (condiții speciale).

Reieșind din prevederile art.2 alin.(3), (4) Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX de la proclamarea independentei Republicii Moldova, aplicarea amnistiei poate avea loc atât în cazul acordului inculpatului, *cât și în cazul refuzului inculpatului.*

Instanța de apel a considerat că, în lipsa acordului în scris al inculpatului privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, care urma a fi materializat printr-o cerere scrisă olograf și semnată personal de acesta, nu este posibilă aplicarea Legii privind amnistia.

Însă, prevederile Legii nr.243 din 24.12.2021 pot fi aplicate nu doar în cazul acordului inculpatului – *sentință de încetare*, însă, amnistia poate fi aplicată și prin liberarea de executarea pedepsei, inclusiv și în cazul refuzului (**interpretat ca lipsă a acordului**) – **sentință de condamnare cu liberarea de executare a pedepsei.**

Deci, sunt neîntemeiate concluziile instanței de apel că, în lipsa acordului în scris al inculpatului privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei, nu au fost întrunite condițiile de aplicare a Legii nr.243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Totodată, sunt lipsite de temei afirmațiile instanței de apel că, examinarea cauzei în lipsa inculpatului, precum și lipsa acordului în scris al acestuia privind aplicarea amnistiei, ar urma să fie echivalat cu refuzul persoanei privind aplicarea actului de amnistie, referind-u-se la restricțiile din art.2 a Legii nr. 243 din 21.12.2021 și concluzionând că în privința inculpatului nu sunt aplicabile prevederile actului de amnistie, chiar și în sensul liberării de executarea pedepsei.

Completul de judecată consideră că, deși inculpatul nu s-a prezentat în ședința de judecată, lipsind acordul la aplicarea actului amnistiei, acest fapt nu este altceva decât un refuz de aplicare a amnistiei, iar în cazul refuzului, amnistia totuși se aplică, în sensul producerii efectului liberării de executare a pedepsei.

Dat fiind că, încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct. 6), 11) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs. Or, doar instanța de apel este în posibilitatea de a verifica dacă nu există și alte temeiuri pentru neaplicarea amnistiei și prin urmare - se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării deciziei *în partea prin care s-a dispus executarea pedepsei stabilite inculpatului*, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Admite recursul declarat de către de avocatul Iorga Emil, în numele inculpatului, în cauza penală în privința lui *Dobrojan Ion xxxxxx*, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2022, în partea dispunerii executării pedepsei stabilite lui Dobrojan Ion xxxxxx, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, se menține decizia contestată

Decizia este irevocabilă în această parte, iar în partea dispunerii rejudecării cauzei, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Țurcan Anatolie

Mânăscurtă Igor

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie